

Ο κόσμος αλλάζει με τη συνεχή εξέλιξη των τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας και ο σύγχρονος πολίτης δεν μπορεί να σταματήσει αυτή την αλλαγή. Παρθένος από την άποψη της στάσης απέναντι στις τεχνολογίες που του παρουσιάζονται, πρέπει να σκέφτεται ποιες θα υιοθετήσει και με ποιους όρους. Αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να φοβόμαστε οποιοδήποτε νέο τεχνολογικό επίτευγμα παρουσιάζεται. Με δόλια τη γνώση, που παράγεται από τη συστηματική εκπαίδευση, μπορούμε να διερευνούμε τη χρηστικότητα κάθε τεχνολογίας, να την απορρίπτουμε ή να την προσαρμόζουμε στις πραγματικές μας ανάγκες.

3η Δραστηριότητα

15.000.000 βιβλία στο Διαδίκτυο!

Πέντε από τις πλέον περίφημες βιβλιοθήκες του κόσμου μετέχουν στο γιγάντιο εγχείρημα γνωστής Μηχανής Αναζήτησης. «Όλα τα βιβλία, οι επιστημονικές εργασίες και τα πολύτιμα χειρόγραφα του κόσμου θα αποτελούν σύντομα μια τεράστια ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, στην οποία θα έχει ελεύθερη πρόσβαση όποιος διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή.»

Ημερήσιος Τόπος, Πέμπτη 16/12/2004

1. Πώς μπορεί κανείς να βρει στο Διαδίκτυο ένα συγκεκριμένο βιβλίο που επιθυμεί να διαβάσει;
2. Σε τι μορφή θα είναι αποθηκευμένα τα βιβλία αυτά;
3. Ποιον μπορεί κανείς να συμβούλευτεί για το είδος του βιβλίου που είναι κατάλληλο για την ηλικία και για τα ενδιαφέροντα του;

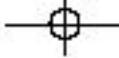
Ερωτήσεις

1. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της αγοράς προϊόντων μέσα από το Διαδίκτυο;
2. Ποια είναι τα μειονεκτήματα της αγοράς προϊόντων μέσα από το Διαδίκτυο;
3. Γιατί πρέπει να έχουμε κριτική στάση απέναντι σε μια νέα συσκευή που προωθείται από τις διαφημίσεις;
4. Πώς μπορούν διαφορετικοί λαοί να ανταλλάσσουν πολιτιστικά στοιχεία μέσω Διαδικτύου;
5. Γιατί η κατάχρηση της τεχνολογίας μπορεί να μας κάνει υπόδουλους της; Αναφέρετε ένα παράδειγμα από την καθημερινή ζωή.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Στο διάλογο «Φαιδρος» του Πλάτωνα, ο Σωκράτης αισκεί αρνητική κριτική σ' αυτόν που εφηύρε τη γραφή, λέγοντας ότι θα παραμελήθει η εξάσκηση της μνήμης με συνέπεια την εξασθένισή της. «Διότι τούτο θα παρέχει λησμοσύνη στις φυσῆς, επειδή θα παραμελήθει η εξάσκηση του μνημονικού των, αφού με την εμπιστοσύνη στη γραφή θα υιοθετήσουν τα πράγματα εκ των έχω, με ξένους χαρακτήρες και όχι γιατί τα εννόησαν σε βάθος στις δικές τους προσπάθειες». Κάθε νέα εφεύρεση έχει θετικές αλλά και αρνητικές συνέπειες για τον άνθρωπο. Πρέπει, λοιπόν, να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στη χρήση κάθε καινούργιας τεχνολογίας και να την αντιμετωπίζουμε με κριτική ματιά. Με αιφορμή αυτή τη θέση συζητήστε για τις θετικές αλλά και τις αρνητικές συνέπειες των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας, επιλέγοντας κάποια νέα μορφή τεχνολογίας (π.χ. κινητό τηλέφωνο).
2. Με τη βοήθεια μιας Μηχανής Αναζήτησης βρείτε ελληνικά ηλεκτρονικά βιβλία. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα ψηφιοποίησης των βιβλίων και δημοσίευσής τους στο Διαδίκτυο; Προτιμάτε ένα χαρτόβετο βιβλίο ή ένα ηλεκτρονικό βιβλίο;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Προστασία Λογισμικού – Ιοί

Εισαγωγή

Όταν εργαζόμαστε σε έναν υπολογιστή, πρέπει να αποθηκεύουμε τη δουλειά μας σε κάποιο αποθηκευτικό μέσο, για να μη χαθεί μαθις τερματιστεί η λειτουργία του υπολογιστή.

- ✓ Είναι δριώς οι αποθηκευμένες εργασίες μας ασφαλείς για δύο καιρό τις χρειαζόμαστε ή υπάρχει κίνδυνος να σβήστονται και να τις χάσουμε;
- ✓ Μπορεί ο υπολογιστής μας να παρουσιάσει προβλήματα στη λειτουργία του, ενώ το υλικό του μέρος να μην έχει κανένα πρόβλημα;
- ✓ Με ποιον τρόπο μπορούμε να προστατέψουμε καλύτερα τις εργασίες μας στον υπολογιστή;

Στο Κεφάλαιο αυτό θα γνωρίσουμε πώς μπορούμε να δουλεύουμε με μεγαλύτερη ασφάλεια, προστατεύοντας τον υπολογιστή και τις εργασίες μας από πιθανούς κινδύνους.

7.1 «Τίποτα» δεν είναι ασφαλές

Ο καθηγητής σας σάς έχει αναθέσει να γράψετε μία εργασία για το επόμενο μάθημα. Έχετε σχεδόν ολοκληρώσει την εργασία στον υπολογιστή και τον ανοίγετε, για να κάνετε τις τελευταίες διορθώσεις. Με έκπληξη ανακαλύπτετε ότι δεν μπορείτε να διαβάσετε την εργασία σας και η δουλειά αρκετών εβδομάδων έχει χαθεί. Ξαφνικά συνειδητοποιείτε ότι η μόνιμη αποθήκευση των εργασιών σας στο σκληρό σας δίσκο δεν είναι τόσο σίγουρη, δύο εσείς νομίζατε. Ποια είναι η αιτία που χάθηκε η εργασία σας και είστε αναγκασμένοι να τη γράψετε από την άρχη; Τέσσερις (4) είναι συνήθως οι πιο πιθανές αιτίες:

Πρόγραμμα-ιός (virus),
Αντικεί πρόγραμμα
(antivirus),
Αντίγραφα ασφαλείας
(backup),
Χάκερ (hacker)

1. Τα αποθηκευτικά μέσα μπορεύνα να χαλάσουν

Παρότι θεωρούμε ότι ο σκληρός δίσκος αποθηκεύει μόνιμα τα προγράμματα και τις εργασίες μας, υπάρχει πάντα η πιθανότητα βλάβης του σκληρού δίσκου. Στην περίπτωση αυτή είναι πιθανό να χάσουμε όλες τις εργασίες που έχουμε αποθηκεύσει.

2. Υπάρχουν κακόβουλα προγράμματα που ονομάζονται ιοί

Εκτός από τα προγράμματα που χρησιμοποιούμε, υπάρχουν προγράμματα που φτιάχνονται από κακόβουλους προγραμματιστές, για να δημιουργούν προβλήματα στην ομαλή λειτουργία του υπολογιστή. Ένα τέτοιο πρόγραμμα ονομάζεται ιός (virus).

Παρότι η κατασκευή προγραμμάτων ιών έχει χαρακτηριστεί ως παράνομη πράξη και διώκεται, κάθε χρόνο εμφανίζεται ένας μεγάλος αριθμός καινούργιων ιών.

- να διαγράφει ότι έχουμε αποθηκεύσει στο σκληρό μας δίσκο,
- να ελαττώσει την ταχύτητα επεξεργασίας του υπολογιστή μας,
- να εμφανίζονται ενοχλητικά μηνύματα στην οθόνη

Οι πρώτοι ιοί ονομάστηκαν «κουνέλι» (rabbit). Ο πρώτος καταγεγραμμένος ιός εμφανίστηκε σε έναν υπολογιστή Univax 1108 και ονομάστηκε "Per-reading Animal" (ζώο εισβολέας).

Πολλές φορές οι υπολογιστές καταρρέουν-«crash» (σταματούν να λειτουργούν χωρίς εμφανή αιτία) ή χάνουν τα δεδομένα τους από ανθρώπινα λάθη. Το Μάρτιο του 1997, όλα τα τρένα στη νότια Φιλαδελφία ακινητοποιήθηκαν εξαιτίας ενός συνδετήρα! Ο συνδετήρας είχε πέσει στο πληκτρολόγιο του υπολογιστή που χρησιμοποιούμεν, για να ελέγχουν τα τρένα, με αποτέλεσμα να μη δουλεύει το πληκτρολόγιο (spacebar). Ο υπολογιστής σταμάτησε τη συνηθισμένη λειτουργία του και μαζί του θάτα τα τρένα.

Κατόπιν, η λειτουργία των τρένων στην πόλη διακόπηκε για δύο μέρες.

Εικόνα 7.1. Καιόβουλα πρόσωπα μπορεί να «αισβάλουν» στον υπολογιστή μας

Εικόνα 7.2. Πρέπει πάντα να προστατεύουμε τον υπολογιστή μας από τους ιούς

* και γενικό, ο υπολογιστής μας να εκτελεί όλες ενέργειες από αυτές που εμείς του δίνουμε εντολή να εκτελέσει.

3. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τον ανθρώπινο παράγοντα

Πολλές φορές αιτία για να χαθούν σημαντικές εργασίες σε έναν υπολογιστή είναι η διαγραφή τους από κάποιον όλο χειριστή ειδικά, όταν περισσότεροι από ένας χειριστές έχουν τη δυνατότητα της διαγραφής στον αποθηκευτικό χώρο του υπολογιστή.

Ας μην ξεχνάμε ότι ο υπολογιστής είναι μια ευαίσθητη ηλεκτρονική μηχανή, που δουλεύει με ηλεκτρικό ρεύμα. Κακή συντήρηση του υλικού (έκθεση σε σκόνη ή σε υπερβολική ζέστη ή υγρασία), αποχείς ενέργειες (ρύθμη νερού ή αναψυκτικού στο πληκτρολόγιο) ή κακός χειρισμός (νευρικές και απότομες κινήσεις για τη σύνδεση των περιφερειακών συσκευών, όταν ο υπολογιστής βρίσκεται σε λειτουργία) μπορούν να έχουν καταστρεπτικές συνέπειες, ακόμη και ολική απώλεια των δεδομένων.

4. Εισβολή ανεπιθύμητων στον υπολογιστή μας

Εκτός από τα φυικά πρόσωπα που χειρίζονται τον υπολογιστή μας, είναι πιθανό και όλα κακόβουλα άτομα να εισβάλουν, παρά τη θλησή μας, στο σκληρό του δίσκου για να αλλαγώσουν, να διαγράψουν ή να υποιδέψουν τις εργασίες μας. Το φαινόμενο αυτό γνωρίζει ιδιαίτερη έξαρση την τελευταία εικοστετία, ιδιαίτερα με τη σύνδεση των υπολογιστών στο Διαδίκτυο (Internet). Οι άνθρωποι αυτοί ανομάζουν τα «Χάκερς» (Hackers) και η ιστορία τους ξεκίνησε σαν παιχνίδι, καθώς μ' αυτό τον τρόπο ήθελαν να επιδείξουν τις προγραμματιστικές τους ικανότητες. Στις μέρες μας οι πράξεις αυτές χαρακτηρίζονται ως ηλεκτρονικά εγκλήματα και τιμωρούνται, όταν γίνονται ανταληπτές.

7.2 Ανάγκη ύπαρξης αντιγράφων ασφαλείας

Σε περίπτωση που χάσουμε όλο το περιεχόμενο του σκληρού μας δίσκου, θα χρειαστεί να το εγκαταστήσουμε ξανά, ώστε να συνεχίσουμε ομαλά τις εργασίες μας. Τα περισσότερα από τα προγράμματα που βρίσκονται στον υπολογιστή μας μπορούμε να τα βρούμε εύκολα, αφού είναι ήδη αποθηκευμένα σε DVD ή CD-ROM. Αυτά, όμως, που είναι μοναδικά και αναντικατάστατα είναι οι δικές μας εργασίες. Πόσες ώρες χρειαστήκαμε, για να τις δημιουργήσουμε και πόσο σημαντικές είναι για μας, μόνο εμείς το γνωρίζουμε. Άρα αυτό που οφελούμε να θυμόμαστε από την υποθετική περίπτωση που προσαναρέρθηκε, είναι ότι η αντιγραφή των εργασιών μας σε ένα δεύτερο αποθηκευτικό μέσο (π.χ. DVD, CD-ROM ή δεύτερο εξωτερικό σκληρό δίσκο) θα μας προφύλασσε από την ενδεχόμενη απώλειά τους. Η ενέργεια αυτή ονομάζεται: δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας. Η δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας είναι εξαιρετικά σημαντική ενέργεια και είναι αναγκαίο να γίνεται τακτικά από όλους τους χειριστές υπολογιστών, εφόσον επιθυμούν να διατηρήσουν τις αποθηκευμένες εργασίες τους από πιθανή απώλεια.

7.3 Τρόποι προστασίας από ιούς

Τα τελευταία χρόνια η πιο πιθανή αιτία απώλειας των δεδομένων μας από τον υπολογιστή είναι η ύπαρξη ιών. Αν θέλουμε να προστατέψουμε τον υπολογιστή μας από ιούς, πρέπει:

1. Να προσέχουμε ποια προγράμματα «τρέχουμε» στον υπολογιστή μας. Προγράμματα των οποίων δε γνωρίζουμε τον κατασκευαστή ή δεν τα έχουμε προ-

μηθευτεί από το εμπόριο, έχουν αυξημένες πιθανότητες να έχουν κάποιο ιό.

2. Να φροντίσουμε για την εγκατάσταση στον υπολογιστή μας ενός αντιώκου προγράμματος (antivirus program), το οποίο θα μας προστατεύει από τους περισσότερους ιούς.
3. Να ανανεώνουμε σιγχρά το αντιώκο μας πρόγραμμα από το Διαδίκτυο με την τελευταία ενημερωμένη έκδοση.
4. Αν συνδέομαστε στο Διαδίκτυο, πρέπει να ενεργοποιήσουμε ένα πρόγραμμα «τείχους προστασίας» (firewall), ώστε να αποτρέπουμε την ανεπιθύμητη πρόσβαση στον υπολογιστή μας από τρίτους.

Όμως, δύο και να προσέχουμε, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να «εισβάλει» ένας ιός στον υπολογιστή μας, είτε γιατί συνδεθήκαμε στο Διαδίκτυο είτε γιατί θελήσαμε να εγκαταστήσουμε ένα νέο πρόγραμμα. Ένα αντιώκο πρόγραμμα μας προστατεύει από τους περισσότερους ιούς αλλά όχι από όλους. Έτσι, ο καλύτερος τρόπος προστασίας των δεδομένων μας, είναι η δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Για ποιους λόγους ενδέχεται να χαθούν οι εργασίες μας από το σκληρό δίσκο του υπολογιστή;
2. Γιατί χρειάζεται να κρατάμε αντίγραφα ασφαλείας;
3. Τι είναι ένας ιός υπολογιστή;
4. Πώς μπορούμε να προστατεύσουμε τον υπολογιστή μας από ιούς;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Πειρατεία Λογισμικού

Εισαγωγή

Φανταστείτε ότι σας ανατέθηκε να γράψετε ένα σημαντικό όρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας. Έχοντας μια προγραμματικά πρωτότυπη ιδέα, συλλέγετε πληροφορίες με τη βοήθεια των φίλων σας και δίνοντας τον καλύτερό σας εισιτό, γράφετε ένα πολύ καλό όρθρο. Πριν την τελική δημοσίευση, ανακαλύπτετε με έκπληξη ότι το όρθρο σας κυκλοφορεί σε όλα τα σχολεία μέσω Διαδικτύου με το όνομα κάποιας άλλης ομάδας. Πιθανόν κάποιος χωρίς τη θέληση σας, «δανειστήκε» το όρθρο σας «εισβαλλοντας» στον υπολογιστή σας.

- ✓ Πώς νομίζετε ότι θα αισθανθείτε, αν συμβεί κάτι τέτοιο;
- ✓ Νομίζετε ότι με τέτοια ενέργεια είναι σωστή;

Άδεια χρήσης,
Πειρατεία Λογισμικού,
Πιστοποιητικό Αυθεντικότητας,
Δωρεάν Λογισμικό
(Freeware),
Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα
(Open Source)

Πρέπει πάντα να έχουμε στο μυαλό μας ότι η αναπαραγωγή χωρίς άδεια, πνευματικά δημιουργήματα (προγραμμάτων, ταινιών DVD, βιβλίων, μουσικών CD) εξακολουθεί να είναι παράνομη πράξη, παρά την ευκόλια που μας παρέχουν τα σύγχρονα αυτά μέσα.

8.1 Πειρατεία Λογισμικού

Αν προβληματιστήκατε από το παραπάνω «σενάριο», μπορείτε να καταλάβετε πώς θα αισθανόταν κάποιος συγγραφέας, αν έβλεπε το βιβλίο του να εκδίδεται με το όνομα κάποιου άλλου ή να πουλιέται χωρίς τη θέληση του σε φωτοτυπίες. Οι παραπάνω πειρατώσεις δε διαιρέρουν και πολύ από την παράνομη αναπαραγωγή και χρήση προγραμμάτων που έχουν δημιουργήσει προγραμματιστές μετά από πολλές ώρες κοπιαστικής εργασίας.

Στα παραδείγματα που αναφέραμε, το αποτέλεσμα της εργασίας ενός μαθητή, ενός συγγραφέα, ενός προγραμματιστή, έχει επιτευχθεί μετά από πνευματική προσπάθεια και αποτελεί προϊόν πνευματικής δημιουργίας. Η πνευματική δημιουργία πρέπει να προστατεύεται, αφού είναι προϊόν επίπονης προσπάθειας και αποτελεί ιδιοκτησία του δημιουργού της. Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με το νόμο, η πράξη της παράνομης εκμετάλλευσης πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρείται άδικη πράξη και τιμωρείται αυστηρά.

Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της αναπαραγωγής και χρήσης προγραμμάτων παρά τη θέληση των δημιουργών τους έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις λόγω της μεγάλης ευκολίας που μας προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής (αντιγραφικές μηχανές CD-ROM ή DVD). Κύριο κίνητρο των πειρατώσεων που ασχολούνται με την παράνομη αυτή δραστηριότητα είναι το γρήγορο και χωρίς ιδιαίτερο κόπο κέρδος. Οι παραβάτες αυτού ονομάζονται πειρατές, ενώ η δραστηριότητα τους χαρακτηρίζεται ως πειρατεία λογισμικού.

Πειραπτώσεις πειρατείας λογισμικού είναι οι ακόλουθες:

- Η δημιουργία παράνομων αντιγράφων προγραμμάτων από το αυθεντικό και χρήση τους.
- Η παράνομη εγκατάσταση προγραμμάτων χωρίς την άδεια του δημιουργού.
- Η παράνομη αναπαραγωγή και διάθεση αντιγράφων προγραμμάτων με κίνητρο το οικονομικό δρέπο.

8.2 Πλεονεκτήματα από τη χρήση νόμιμου Λογισμικού

Κάθε φορά που προμηθευόμαστε ένα λογισμικό (πρόγραμμα, ηλεκτρονικό παιχνίδι), αυτό πρέπει να συνοδεύεται από ένα έγγραφο άδειας χρήσης. Το έγγρα-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

47

φο αυτό ονομάζεται Πιστοποιητικό Αυθεντικότητας και αναφέρει όλους τους δρους που πρέπει να τηρήσουμε. Αυτό αποτελεί απόδειξη νομιμότητας ως προς την προμήθεια και τη γνησιότητα του προϊόντος.

Την άδεια χρήσης του λογισμικού την έχει μόνο ο αγοραστής του και αυτή την άδεια δεν μπορεί να τη δανείσει ούτε να τη μεταπωλήσει.

Άραγε τι κέρδος έχουμε εμείς από τη χρήση Νόμιμου Λογισμικού, που συνοδεύεται από πιστοποιητικό αυθεντικότητας;

- Είμαστε βέβαιοι ότι το CD ή DVD που κρατάμε στα χέρια μας δεν περιέχει ιούς ή άλλα κακόβουλα προγράμματα.
- Το προϊόν που παίρνουμε είναι ελεγμένο και δοκιμασμένο.
- Μας παρέχονται τα απαραίτητα εγχειρίδια χρήσης, για να μάθουμε να χρησιμοποιούμε σωστά το νέο πρόγραμμα.
- Έχουμε τεχνική υποστήριξη από τους κατασκευαστές.
- Μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε νόμιμα, για να παράγουμε και εμείς με τη σειρά μας τη δική μας πνευματική εργασία.

8.3 Υπάρχει και Δωρεάν Λογισμικό (...η άλλη δύψη του νομισματος...)

Τα τελευταία χρόνια πολλοί κατασκευαστές προσφέρουν τα προγράμματά τους δωρεάν στο Διαδίκτυο ή σε διανομές περιοδικών Πληροφορικής. Με τον τρόπο αυτό δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες υπολογιστών να αποκτούν νόμιμο λογισμικό χωρίς να καταβάλουν κάποιο αντίτιμο για την άδεια χρήσης του. Το δωρεάν λογισμικό στηρίζεται στην ίδια της προσφοράς στην παγκόμια κονιότητα και μέρα με την ημέρα βρίσκεται δύο και περισσότερους υποστηρικτές.

Υπάρχουν αρκετοί προγραμματιστές που πιστεύουν ότι η γνώση δεν είναι ιδιοκτησία κανενάς, αφού οτιδήποτε δημιουργούμε στηρίζεται σε προγενέστερες γνώσεις που έρχονται από τα βάθη των αιώνων. Όπως οι παλαιότεροι ποιητές πρόσφεραν την ποίησή τους αιρόλοκερδώς στο κοινό, έτσι και εκείνοι διαθέτουν δωρεάν τα προγράμματά τους αιφήνοντας μάλιστα τους άλλους να τα βελτιώσουν. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιος προγραμματιστής να φτιάξει ένα πετυχημένο πρόγραμμα-παιχνίδι, που να το διαθέτει δωρεάν και να επιτρέπει και σε κάποιον άλλο να προσθέτει τα δικά του σενάρια γράφοντας τις κατάλληλες εντολές. Τα δωρεάν προγράμματα, στις εντολές των οποίων ο κατασκευαστής επιτρέπει να γίνουν άλλαγές, ονομάζονται προγράμματα ανοικτού κώδικα (open-source).

Το λογισμικό που διατίθεται δωρεάν από τους δημιουργούς του για χρήση και αναπαραγωγή ονομάζεται δωρεάν λογισμικό.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Πολλά δωρεάν προγράμματα μπορούμε να τα βρούμε στο Διαδίκτυο ή σε περιοδικά για υπολογιστές. Πρέπει, όμως, να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, καθώς κάποια από αυτά μπορούν να προκαλέσουν πρόβλημα στη λειτουργία του υπολογιστή μας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να αναφέρετε τρία παραδείγματα εργασιών που είναι αποτέλεσμα πνευματικής δημιουργίας.
2. Τι είναι η πειρατεία λογισμικού;
3. Τι είναι το πιστοποιητικό αυθεντικότητας;
4. Τι όφελος έχουμε από τη χρήση Νόμιμου Λογισμικού με πιστοποιητικό αυθεντικότητας;
5. Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι διατίθεται το δωρεάν λογισμικό;
6. Που μπορούμε να βρούμε δωρεάν λογισμικό;

Κεφάλαιο 7: Προστασία Λογισμικού - 1ος

6. Στην ιστοσελίδα www.virus.gr βραβεύτε πληροφορίες για τους τρόπους μετάδοσης των κών. Ταξινομήστε τους τόπους των κών σύμφωνα με το βαθμό σπινδυνιστήρας που νομίζετε ότι έχουν.
7. Εκτόξευτε το πρόγραμμα meteo.exe και καταγράψτε τις σκέψεις σας. Προσποθήστε να μπείτε στη θέση εκείνην που νομίζετε ότι χάλασε ο υπολογιστής του. Πέστε νομίζετε ότι θα σας στελέχωρούσε κάτι τέτοιο και γιατί; (Το πρόγραμμα τερματίζεται με το πλήκτρο Escape)
8. Με τη βοήθεια του καθηγητή σας χρησιμοποιήστε το αντίκα πρόγραμμα που βρίσκεται στους υπολογιστές του εργαστηρίου σας, για να μάθετε πώς μπορείτε να ανιχνεύσετε αν έχει προσβληθεί ο σκληρός σας δίσκος από κάτιοψη (επίλογη ανίχνευσης). Εναλλακτικά, μπορείτε να επικεντρωθείτε τους δικτυακούς τόπους γνωστών αντίκα προγραμμάτων, που προσφέρουν δωρεάν ανίχνευση κών μέσω του Διαδικτύου.
9. Κατακευάστε έναν κατάλογο με οδηγίες που πρέπει να τηρούμε στο Εργαστήριο Πληροφορικής, ώστε να το προστατεύουμε από δάσκαλος ενέργειες (για παράδειγμα, απογόρευση χρήσης αναθυκτικών χωμάτων στο Εργαστήριο) και να το διατηρούμε στην καλύτερη δυνατή κατάσταση.

Κεφάλαιο 8: Παρατελ Λογισμικού

10. Καταγράψτε σε έναν κατάλογο διαφορετικές περιπτώσεις, οι οποίες συνιστούν παράνομη εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοτήτας (όπως για παράδειγμα, η αναπαραγωγή βιβλίου με τη μορφή φωτοτυπών).
11. Επικορετέτε δικτυακούς τόπους που διανέμουν δωρεάν προγράμματα ή διαβάστε ανάλογα περιοδικά υπολογιστών που προσφέρουν τέτοια προγράμματα.
 - Ενημερωθείτε για τις κατιγορίες προγραμμάτων που προσφέρουν και φτιάξτε έναν κατάλογο καταγράφοντας τις κατιγορίες αυτές. Πώς αξιολογείται η ποιότητα των προγραμμάτων;
 - Ζητήστε από τον καθηγητή σας να σας προτείνει αξιόπιστα και χρήσιμα δωρεάν προγράμματα.
 - Μάθετε περισσότερα και για άλλες κατιγορίες διάθεσης λογισμικού, όπως τα δωματικά προγράμματα (demo) ή τα προγράμματα περιορισμένου χρόνου χρήσης (trial).

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Όλοι λένε ότι τα Γραφικά Περιβάλλοντα Επικοινωνίας είναι πολύ εύκολα στη χρήση. Αυτό ισχύει για όλους τους χρήστες; Σκεφτείτε την περίπτωση ενός χρήστη που έχει προβλήματα δρασης. Μήπως θα ήταν πολύ εύκολο γι' αυτόν να χρησιμοποιήσει ένα άλλο περιβάλλον, όπου στην επικοινωνία υπολογιστή-χειριστή θα υπάρχει η δυνατότητα φωνητικής απόδοσης των εντολών;
2. Μάθετε με τη βοήθεια του Διαδικτύου περισσότερα για τον Ιό του 2000. Τι επιπτώσεις έχει; Θα τον χαρακτηρίζετε ως έναν ακόμα ιδι υπολογιστών ή μήπως περιγράφεται καλύτερα ως ένα πρόβλημα που προκύπτει από λανθασμένες εντολές που δίνουμε στον υπολογιστή;
3. Ο δημιουργός του ιού *Melissa*, ο 34χρονος *David Smith* καταδικάστηκε το Μάιο του 2002 στις Η.Π.Α. σε 20 μήνες φυλάκιση και υψηλό πρόστιμο. Ο ιός *Melissa* «μάδισε» πάνω από ένα εκατομμύριο υπολογιστές σε όλον τον κόσμο, προξενώντας μεγάλες οικονομικές ζημιές.
Νομίζετε ότι είναι δίκαιος ο νόμος ο οποίος χαρακτηρίζει τη δημιουργία προγράμματος-ιού ως παράνομη ενέργεια και την τιμωρία με φυλάκιση;
4. Ας υποθέσουμε ότι στο σκληρό δίσκο του σχολείου σας φιλάσσονται τα δεδομένα που αφορούν τη σχολική σας επίδοση και τα ατομικά σας στοιχεία. Τι επιπτώσεις θα έχει η πιθανή απώλεια των δεδομένων αυτών; Ποιο αποθηκευτικό μέσο μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, για να διοιστάλσουμε τα δεδομένα μας;
5. Το 1998 υπήρχε στο Διαδίκτυο το άλμπουμ ενός γνωστού μουσικού συγκροτήματος, χωρίς την άδεια των δημιουργών, μάσμιστ εβδομάδα πριν κυκλοφορήσει στα καταστήματα. Προσποθήστε να μπείτε στη θέση των μουσικών του συγκροτήματος και συζητήστε για τα συναισθήματα που θα ένιωσαν, όταν έμαθαν το γεγονός.

Κεφάλαιο 12: Ο Παγκόσμιος Ιστός-Εισαγωγή στην Έννοια του Υπερκειμένου

4. Κάντε τις σωστές συνδέσεις υποθέτοντας σε ποιον ανήκουν οι παρακάτω ιστοσελίδες:

www.pi-schools.gr	• Ίδρυμα Μελέζονος Ελληνισμού
www.yepeth.gr	• National Aeronautics and Space Administration (N.A.S.A.)
www.cep.gov.gr	• Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο
www.nasa.gov	• Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.Ε.Π.Θ.)
www.unicef.gr	• Διαδικτυακός τόπος για ένα ακραίως περιβαλλοντικό Διαδίκτυο
www.ime.gr	• Μετεωρολογικές προγνώσεις
www.meteo.gr	• Παιδεραγώγικό Ινστιτούτο
www.saferinternet.gr	• Unicef
www.sch.gr	• Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

5. Εποκεφαλείτε τους παρακάτω δικτυακούς τόπους, για να ενημερωθείτε για τους οικισμούς:

- Οδηγίες Προστασίας του Πολίτη από Σεισμούς: www.civilprotection.gr
- Οργανισμός Αντιεσιμοκαύ Σχεδιασμού και Προστασίας: <http://kids.easpr.gr>

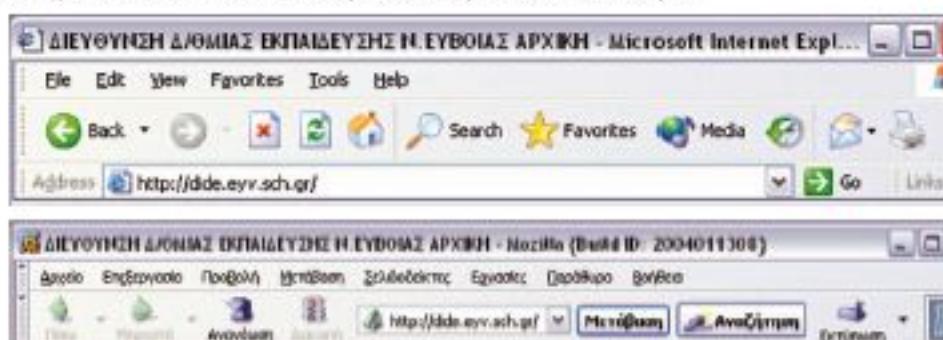
6. Εξοικειωθείτε με τα κουμπά του λογοτυπού Πλοήγησης του εργαστηρίου σας:

- Δοκιμάστε τα κουμπιά Πίσω, Επιπρός, Ανανέωση, Διακοπή.
- Ενεργοποιήστε το κουμπί ιστορικού και παρατηρήστε τον κατάλογο των διευθύνσεων ιστοσελίδων που περιέχει. Επέλξτε μία διεύθυνση ιστοσελίδας που εποκεφαλείται σήμερα, για να την επαναφέρετε στην οθόνη του υπολογιστή σας.
- Ενεργοποιήστε το κουμπί του καταλόγου Διευθύνσεων και συγκρίνετε τις Διευθύνσεις των ιστοσελίδων που περιέχει με αυτές του καταλόγου του Ιστορικού.

7. Εποκεφαλείτε το δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Μελέζονος Ελληνισμού www.ime.gr/chronos/gr και μάθετε για την Κλασική εποχή και την Ελληνιστική Περίοδο. Εντοπίστε στο Υπερκέιμενο που πλοηγήθηκατε τους κόμβους τις θερμότητες και τους συνδέσμους.

8. Οι δημιουργοί του Λογιαριακού Πλοήγησης φροντίζουν, ώστε τα διάφορα περιβάλλοντα να έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά. Ακολουθούν δύο διαφορετικά περιβάλλοντα, ένα στην αγγλική γλώσσα (Explorer) και ένα στην ελληνική (Mozilla).

Αντιστοίχιστε τα κουμπιά των δύο προγραμμάτων για τις ίδιες λειτουργίες.

Κεφάλαιο 13: Άντιστη Πληροφοριών από τον Παγκόσμιο Ιστό

9. Χρησιμοποιώντας το δικτυακό τόπο (www.sch.gr), πλοηγήθηκε στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και βρείτε ιστοσελίδες διάφορων σχολείων.

- Προσθέστε στα αγαπημένα (ασκιδισείτες) τις σχολικές ιστοσελίδες που σας ενδιαφέρουν, ώστε να τις επισκεπτείστε πιο εύκολα στο μέλλον.
- Πιετείστε ότι δύο οι ιστοσελίδες είναι φτιαγμένες από μαθητές; Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε στη δημιουργία της ιστοσελίδας του σχολείου σας;

10. Βρείτε από περιοδικά και βιβλία διευθύνσεις δικτυακών τόπων για θέματα που σας ενδιαφέρουν (για παραδείγματα για το σχαστημένο σας χόμπι). Φτιάξτε καταλόγους διευθύνσεων από κατηγορία ζητώντας όπου χρειαστεί τη βοήθεια του καθηγητή σας. Εποκεφαλείτε τους δικτυακούς τόπους που σας ενδιαφέρουν. Προσαφέρουν τελικά αυτό που αρχικά υπόσχονται;

11. Σκορπείτε μερικά αρδήλη του Διαδικτύου. Να κάνετε έναν κατάλογο στον πίνακα, με δύο περιοδικά που μπορείτε

να βρείτε. Στη συνέχεια εκοπετείτε, αν η χρήση του Διαδικτύου έχει και αρνητικές επιπτώσεις ή, αν εγκυμονεί κύριον ή δύοντας. Συμπληρώστε τον κατόπιν στον πίνακα και με τις αρνητικές επιπτώσεις που βρήκατε.

Κεφάλαιο 14: Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο

12. Αν δεν έχετε προσωπική διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου, εποκεφαλείτε με υπόδειξη του καθηγητή σας μια ιστοσελίδα που παρέχει διάρρειες αυτή την υπηρεσία. Συμπληρώστε τα στοιχεία σας και αποκτήστε τη δική σας ηλεκτρονική διεύθυνση. Στελέψτε ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στο δικιά σας.

13. Εποκεφαλείτε με τη βοήθεια του Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου με μαθητές διάφορων σχολείων ανταλλάσσοντας απόψεις για διάφορα θέματα που σας απασχολούν. Αναζητήστε στο Πανελλήνιο σχολικό δίκτυο (www.sch.gr) την ηλεκτρονική διεύθυνση ενός δικού σχολείου μακριά από το δικό σας. Γράψτε ένα μήνυμα που να ξηράσσει από τον καθηγητή ο οποίος θα το διαβάσει να το δώσει σε ένα τμήμα του δικού του σχολείου, για να αρχίσετε αλληλογραφία.

14. Ποιάτερς φορές στη γραπτή επικοινωνία στο Διαδίκτυο χρησιμοποιούνται για συντομία σύμβολα, όπως:

>) >(>->

Εποκεφαλείτε τις ιστοσελίδες: <http://en.wikipedia.org/wiki/Emoticon>, www.netlingo.com/smileys.cfm και αναζητήστε τη σημασία των παραπάνω συμβόλων. Δείτε ποια διάλα σύμβολα χρησιμοποιούνται και προσπαθήστε να δημιουργήσετε τα δικά σας. Ποια νομίζετε ότι είναι η χρησιμότερη αυτών των συμβόλων; Βοηθούν ή ελαχιστοποιούν την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων που ανταλλάσσουν μηνύματα στο Διαδίκτυο;

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Σχολιάστε τη φράση «Όταν συνδεόμαστε με τον υπολογιστή μας στο Διαδίκτυο, γινόμαστε αυτόματα μελή μίας νέας ομάδας, της κοινότητας του Διαδικτύου». Ποια είναι τα μελή αυτής της κοινότητας; Πόσα μπορεί να είναι σε αριθμό; Υπάρχουν κανόνες καλής συμπεριφοράς, όταν βρίσκομαστε στο Διαδίκτυο, όπως υπάρχουν σε όλες κοινότητες (για παράδειγμα, όπως υπάρχουν στην κοινότητα του σχολείου σας);

2. Οι περισσότερες πληροφορίες στο Διαδίκτυο είναι στη διάθεσή μας χωρίς περιοριστικούς όρους και μπορούμε να τις αποθηκεύσουμε στον υπολογιστή μας για προσωπική χρήση. Αν όμως θέλουμε να τις ανοιποράδησουμε και να τις δημοσιεύσουμε, χρειάζεται συνήθως άδεια από αυτόν που έχει τα πνευματικά δικαιώματα. Συζητήστε στην τάξη γιατί πρέπει να έχουμε την άδεια, για να δημοσιεύσουμε το περιεχόμενο (εικόνες, κείμενα, τραγούδια) μιας ιστοσελίδας που βρίσκουμε στον Παγκόσμιο Ιστό.

3. Ποιες πιστεύετε ότι μπορεί να είναι οι συνέπειες από την αναλημμή πληροφορίας (παραπληροφόρηση); Αναφέρετε απλά παραδείγματα από την καθημερινή ζωή.

4. Συζητήστε την ευκολία που παρέχει το Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο στην ανταλλαγή μηνυμάτων. Νομίζετε ότι διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων;

15.3 Επιπτώσεις των υπολογιστών στη σύγχρονη ζωή

Παρό τη σημαντική βοήθεια που μας προσφέρουν οι υπολογιστές, η ένταση τους στη ζωή μας συνοδεύεται και από αρνητικές επιπτώσεις. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις επιπτώσεις αυτές και να χρησιμοποιούμε τον υπολογιστή ενισχύοντας παράλληλα την κριτική μας ικανότητα. Μερικά από τα σημαντικά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει η γρήγορη εξέλιξη της τεχνολογίας και η υπέρμετρη χρήση του υπολογιστή είναι:

- **Το παράδοξο της αποδύνασης.** Ένώ το διαδίκτυο είναι ένα εύχρηστο μέσο επικοινωνίας, πολλοί άνθρωποι νοιώθουν αποδεναυμένοι και μόνοι. Η φυγιοκή επικοινωνία είναι σημαντική, αλλά δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη φυσική επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων. Πολλά παρεγγίνονται στον υπολογιστή αλλά και στο διαδίκτυο μας απορροφούν, επιφέροντας την αδιαφορία για όλες τις κοινωνικές μας δραστηριότητες. Ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι, δύσκολα και να μας συναρπάζει, δεν μπορεί στην πραγματικότητα να αντικαταστήσει τη συναναστροφή με τους φίλους μας, για να συζητήσουμε, να παιδίσουμε ή να κολυμπήσουμε το καλοκαίρι.
- **Μείωση Ελεύθερου Χρόνου.** Επειδή καθημερινά διαθέτουμε ορκετό χρόνο για την ενοιχθήση με τον υπολογιστή στο σπίτι, μειώνουμε τον ελεύθερο χρόνο που θα διαθέταμε, για να διαβάσουμε ένα βιβλίο, να αθηνηθούμε, να τραγουδήσουμε ή να μάθουμε ένα μουσικό όργανο.
- **Προβλήματα Υγείας** από την πολύωρη χρήση του Υπολογιστή. Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες έχει αποδειχθεί ότι η πολύωρη χρήση του υπολογιστή μπορεί να έχει επίπτωση στην υγεία μας, προκαλώντας σωματικές αλλά και φυσικές βλάβες.
- **Άσκοπο «Κυνήγι του Χρόνου».** Οι γρήγορες ταχύτητες επεξεργασίας και η μεγάλη εξέλιξη της τεχνολογίας μας κάνει ανιπόδιμους, δίνοντάς μας την αίσθηση ότι όλα πρέπει να γίνονται γρήγορα. Αγωνίζουμε πάτε θα κυκλοφορήσει το καινούργιο μοντέλο υπολογιστή, που θα «φορτώνει» πιο γρήγορα τα παιχνίδια μας, θεωρώντας ως χαρένο χρόνο την παραμικρή καθυστέρηση. Δεν πρέπει να δεχνόμεθα ότι χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια, για να δημιουργηθεί ο κόσμος γύρω μας και για να εξελιχθούμε. Τα πάντα στη φύση κινούνται με τους δικούς τους ρυθμούς, ένώ εμείς κυνηγάμε επίμονα το χρόνο.
- **Ψηφιακό Χάσμα (Digital Divide).** Φανταστείτε ότι ανήκετε σε μία ομάδα μαθητών που δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στα μελλοντικά ηλεκτρονικά βιβλία του σχολείου σας σε αντίθεση με άλλους συμμαθητές σας. Τι πιστεύετε ότι θα συμβεί; Θα έχετε τις ίδιες ευκολίες, μόρφωσης; Η ελεύθερη διακίνηση ιδεών μέσω διαδικτύου και η ελεύθερη πρόσβαση σε πληροφορίες οδηγεί σε μια κοινωνία Δημοκρατίας. Ωστόσο, αν υπάρχουν ομάδες πολιτών χωρίς πρόσβαση στις Νέες Τεχνολογίες, θα έχουμε το αντίθετο αποτέλεσμα.
- **Παραβίαση Προσωπικών Δεδομένων.** Πώς θα σας φαντάσταν, αν κάποιος σας έλεγε με κάθε λεπτομέρεια τι κάνετε στη διάρκεια του τελευταίου μήνα; Καθημερινά μέσα από τις δραστηριότητές μας συσταρεύονται προσωπικές μας πληροφορίες σε διάφορους υπολογιστές. Για παράδειγμα, στον υπολογιστή του σχολείου μας υπάρχουν οι βαθμοί μας και κάποια προσωπικά μας στοιχεία (όνομα, διεύθυνση κατοικία κ.λπ.), στον υπολογιστή του Δημαρχείου της πόλης μας υπάρχουν στοιχεία για την οικογενειακή μας κατάσταση, ένώ στον υπολογιστή μας τηλεφωνικής εταιρείας υπάρχει η λίστα με τα τηλέφωνα που κάναμε. Οι πληροφορίες αυτές από μόνες τους ίσως να μην έχουν ενδιαφέρον για κανέναν. Αν συνδυαστούν όμως ίσες μαζί, αποτελούν διαφορετική αξία. Η κατοχή της πληροφορίας από τους λόγους μπορεί να είναι επικίνδυνη για τη Δημοκρατία. Η πρόσβαση σε απόρρητες προσωπικές πληροφορίες (π.χ. ιατρικό ιστορικό), που θέλουμε να κρατήσουμε μόνο για τον εαυτό μας, απαγορεύεται και απορρίπτεται.

- Υπερπληροφόρηση. Πλήθος πληροφοριών διακινούνται μέσω Διαδικτύου. Πολλές φορές είναι δύσκολο να βρούμε την πληροφορία που χρειαζόμαστε ανάμεσα σε εκατομμύρια άλλες πληροφορίες. Τα πρόγραμμα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα, αν σκεφτούμε ότι πολλές από τις διαθέσιμες πληροφορίες δεν είναι αξιόπιστες.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δώστε δύο παραδείγματα χρήσης του υπολογιστή στην καθημερινή μας ζωή.
2. Γιατί λέμε ότι ο υπολογιστής είναι ένα νέο μέσο επικοινωνίας;
3. Μπορείτε να αναφέρετε τρεις δραστηριότητες της καθημερινής μας ζωής που μπορούν να γίνουν από απόσταση;
4. Ποιες αρνητικές επιπτώσεις μπορεί να έχει η χρήση των υπολογιστών στη ζωή μας;

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Ο υπολογιστής έχει διεισδύσει στην καθημερινή μας ζωή. Μας βοηθά να πραγματοποιούμε τις καθημερινές μας δραστηριότητες πιο εύκολα και άνετα. Είναι ένα εργαλείο απαραίτητο για αρκετές εργασίες. Η χρησιμότητά του εκτείνεται από το σπίτι και το σχολείο μέχρι τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τα ερευνητικά κέντρα.

Στις μέρες μας ζούμε μία νέα τεχνολογική επανάσταση ανάλογη σε μέγεθος με τη βιομηχανική. Η νέα εποχή της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας έχει ξεκινήσει. Το Διαδίκτυο παρομοιάζεται με «υπερλεωφόρο» (superhighway) των πληροφοριών, όπου καθημερινά διακινείται ένα πλήθος δεδομένων επιτρέποντάς μας την πρόσβαση σε πολλές και διαφορετικές πηγές πλη-

ροφόρησης. Πολλές δραστηριότητές μας μπορούν να πραγματοποιηθούν από το σπίτι μας χωρίς να υπάρχει το εμπόδιο της απόστασης.

Όλα αυτά ίσως ακούγονται ιδιαίτερα, αλλά δεν είναι. Παραφράζοντας το «κουδένα κακόν αμιγές καλού» των αρχαίων προγόνων μας θα μπορούσαμε να πούμε ότι και καθετί καλό συνοδεύεται αναπότερα από προβλήματα. Η υπερπληροφόρηση, η αποξένωση, η μείωση του ελεύθερου χρόνου, το φημιακό χάσμα και η παραβίαση των προσωπικών μας δεδομένων είναι μερικά από τα σύγχρονα προβλήματα που συνοδεύουν τη χρήση των υπολογιστών. Ο κόσμος αλλάζει, γι' αυτό και η ανθρωπιστική παιδεία σε συνδυασμό με τη βαθιά γνώση των νέων μέσων είναι το μόνο όπλο, για να ανταστοθούμε στα προβλήματα των καιρών και να εκμεταλλευτούμε τις νέες δυνατότητες που ο τεχνικός πολιτισμός μας παρέχει.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Χαρακτηρίστε τις παρακάτω προτάσεις ως ουσιώδες ή λάθος βάζοντας δίπλα στα αντίτοπα κελιά Σ ή Λ. Στην περίπτωση που πιστεύετε ότι μια πρόταση είναι λανθασμένη σκεφτείτε ποια θα μπορούσε να είναι η αντίστοιχη ουσιά.

Προτάσεις Συσταδιλάθους	Σ ή Λ
1 Οι υπολογιστές υποστηρίζουν τις καθημερινές μας συναλλαγές.	
2 Σε πολλές ουσιες, με τις οποίες ερχόμαστε σε επαφή καθημερινά, κρύβονται υπολογιστές.	
3 Μία Τράπεζα μπορεί να λειτουργήσει γρήγορα και αποτελεσματικά και χωρίς ηλεκτρονικούς υπολογιστές.	
4 Το Διαδίκτυο σε αντίθεση με την τηλεόραση μας δίνει το δικαίωμα της επιλογής των πηγών πληροφόρησης.	
5 Με τη βοήθεια του Διαδικτύου μπορούμε να παρακαλούμεσμε μεθήματα από το σπίτι μας.	
6 Με την βοήθεια του Διαδικτύου δίλοι οι επαγγελματίες μπορούν να εργάζονται από το σπίτι τους.	
7 Όλοι οι ανθρώποι συνειδάρτησαν από την ηλεκτρονική, το χρώμα, το φώτο, την οικονομική κατάσταση έχουν πρόσβαση σε υπολογιστές.	

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κεφάλαιο 15: Χρήσης του υπολογιστή στην καθημερινή ζωή

1. Εκτός από το παραδοσιακό Πανεπιστήμιο τα τελευταία χρόνια λειτουργεί το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.), που παρέχει σπουδές από απόσταση. Επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο (www.eap.gr) του Ε.Α.Π. Ποιο συγκεκριμένο βρείτε:
 - Πώς μπορεί κανείς να σπουδάσει σ' αυτό;
 - Ποια αντικείμενα σπουδών υπάρχουν στο Ε.Α.Π.;
2. Μπορείτε να χρηγοποιούμε το Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο, για να επικοινωνείτε με τους καθηγητές σας. Ρυτήστε την ηλεκτρονική διαύθυνση αιλίθιογραφίας του καθηγητή Πληροφορικής. Στείλτε του ένα μήνυμα με τις αντικείμενα που εργάζεστε στο αιλίθιογράφησης του Κεφαλαίου.
3. Επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο www.e-yliko.gr και επιλέξτε το «Υποστηρικτικό Υλικό». Βρείτε επιπρόσθιτο υλικό που θα οις βοηθήσει στα μαθήματά σας.
4. Επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο www.medlook.net/kids και επιλέξτε ένα θέμα για την καθημερινή υγιεινή που οικεί σας.
5. Επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο www.dpa.gr/faq.htm και ενημερωθείτε για την προστασία των προσωπικών μας δεδομένων. Μπορείτε να απαντήσετε στην ερώτηση τι δίνει τα «ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα»;

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. «Η σύγκριση ανθρώπου-υπολογιστή πάντα θα ενδιαφέρει τους επιστήμονες. Ο υπολογιστής θα εκτελεί όλο και περισσότερες ενέργειες που ως τώρα εκτελούσε μόνον ο ανθρώπος. Όμως είναι αμφιβόλιο, αν θα κατασκευαστεί υπολογιστής που θα φαντάζεται, θα ονειρεύεται, θα απολαμβάνει ένα ψηφιακό πίνακα, θα ξεκαρδίζεται στα γέλια με ένα ανέκδοτο ή θα δακρύζει με μια φωτογραφία. Αν ο σκοπός του ανθρώπου είναι να επεξεργάζεται δεδομένα και να παράγει πληροφορίες, τότε ο υπολογιστής θα ταν αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό. Ένας υπολογιστής, όμως, ποτέ δεν θα αποκτήσει ψυχή, δι' την οποία να σημαίνει αυτή η λέξη για τον καθένα μας.» Με αφορμή το παραπάνω κείμενο ανοίξτε συζήτηση στην τάξη, για το αν θα μπορούσατε να έχετε φύλο έναν υπολογιστή.
2. Καταγράψτε σε ένα χαρτί διάφορες καθημερινές σας δραστηριότητες στις οποίες συναντάτε υπολογιστές. Σκεφτείτε ότι αρκετές φορές οι υπολογιστές μπορεί να μη βρίσκονται σε φανερή θέση ή να έχουν άλλη μορφή από τη συνηθισμένη. Φτιάξτε στον πίνακα του εργαστηρίου Πληροφορικής του σχολείου σας έναν κατάλογο με τα ευρήματά σας.

3. Πόσο πρέπει να εμπιστεύμαστε μια φωτογραφία ή ένα video; Μας δείχνει πάντα ένα αληθινό στιγμιότυπο; Με τις νέες τεχνολογίες μπορούμε εύκολα να αλλοιώσουμε μία φωτογραφία, ένα video ή ένα ηχογραφημένο τραγούδι. Συζητήστε το θέμα της αλλοίωσης των δεδομένων εξαιτίας της χρήσης των νέων τεχνολογιών. Επικεντρώστε το θέμα συζήτησης στα δεδομένα που δεχόμαστε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το Διαδίκτυο.

5. Το δίκτυο World Community Grid περιλαμβάνει τη διασύνδεση χιλιάδων υπολογιστών, οι οποίοι ανήκουν σε ιδιώτες σε όλο τον κόσμο, με σκοπό την επεξεργασία στοιχείων για την παραγωγή πληροφοριών σχετικών με ιατρικά και κοινωνικά θέματα. Για παράδειγμα, επεξεργάζονται στοιχεία για την αποκωδικοποίηση των πρωτεΐνων του ανθρώπινου γονιδιώματος. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας εικονικός υπερυπολογιστής που έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται δεδομένα χιλιάδες φορές πιο γρήγορα από έναν απλό προσωπικό υπολογιστή. Οποιοσδήποτε θέλει μπορεί να συμμετάσχει στη μη κερδοσκοπική κοινωφελή αυτή προσπάθεια, αρκεί να συνδεθεί στην αντίστοιχη ιστοσελίδα (www.worldcommunitygrid.org) και να «κατεβάσει» στον υπολογιστή του το απαιτούμενο πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αυτό εκμεταλλεύεται την επεξεργαστική ισχύ του υπολογιστή, όσο ο υπολογιστής παραμένει ανοιχτός και δε χρησιμοποιείται. Στέλνει δε τα αποτελέσματα, μόλις ο υπολογιστής συνδεθεί στο Διαδίκτυο. Σύμφωνα με τους επιστήμονες οι πληροφορίες που παράγονται, μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη θεραπειών για ανίατες ασθένειες. Συζητήστε για τις δυνατότητες που μπορεί να δώσει μια τέτοια προσπάθεια στην έρευνα και πιο συγκεκριμένα:

- Σχολιάστε την εξοικονόμηση χρημάτων που γίνεται από τη μη αναγκαία αγορά υπερυπολογιστών, λόγω της ύπαρξης του Grid.
- Ανταλλάξτε απόψεις, για το αν θα θέλατε να συμμετάσχετε σε ένα παρόμοιο έργο (στην περίπτωση που έχετε υπολογιστή).
- Μπορείτε να σκεφτείτε παρόμοιες δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει η διασύνδεση των υπολογιστών στο Διαδίκτυο;
- Υπάρχουν χάκερ που χρησιμοποιούν με παρόμοιο τρόπο την υπολογιστική ισχύ υπολογιστών συνδεδεμένων στο Διαδίκτυο χωρίς την άδεια του ιδιοκτήτη τους. Πώς θα νιώθατε, αν μαθαίνατε ότι αυτό ήδη συμβαίνει στον υπολογιστή σας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΣΤΟ

The image shows two screenshots side-by-side. On the left is a Google search results page for the query "Ελληνικό Καρδιολόγος". It displays several search results, including links to the Greek Cardiology Institute's website and other medical-related sites. An arrow points from the Google results to the right screenshot. On the right is the homepage of the "Ελληνικό Καρδιολόγος" website, which features a banner for "Ελληνικό Καρδιολόγος", a navigation menu with items like Ανατολική Ευρώπη, Διεθνές, Επίπεδη, Επαγγελματική Βάση, and Ημερολόγιο, and a sidebar with links for ΕΙΔΗ Καρδιολογίας.

Εικόνα 7.3. Αποτελέσματα αναζήτησης στη μηχανή Google. Δεξιά απεικονίζεται η ιστοσελίδα που εμφανίζεται, αν επλέξουμε τον αντίστοιχο σύνδεσμο από τη λίστα των αποτελεσμάτων.

Η Κατερίνα του εξηγεί ότι η Μηχανή Αναζήτησης χρησιμοποιεί προγράμματα που αναζητούν ιστοσελίδες στον Παγκόσμιο Ιστό και οι οποίες περιέχουν τις αντίστοιχες λέξεις κλειδιά. Με αυτό τον τρόπο μπορεί στα αποτελέσματα να περιέχονται και σύνδεσμοι που οδηγούν σε περιεχόμενο δίσχετο με αυτό που ζητάμε. Για παράδειγμα, ο πρώτος σύνδεσμος των αποτελεσμάτων της λέξης κλειδιά «ειδή σεισμών» οδηγεί στην ιστοσελίδα του τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου. Η ιστοσελίδα αυτή περιέχει τις λέξεις «ειδή σεισμών», στην εξεταστέα ωλή των μαθημάτων, αλλά δεν έχει άλλες σχετικές πληροφορίες.

Όπως προκύπτει από την ιστορία της Κατερίνας και του Τάκη, για να κάνουμε μια επιτυχημένη αναζήτηση χρησιμοποιώντας κάποια Μηχανή Αναζήτησης, πρέπει να ακολουθήσουμε τα παρακάτω βήματα:

1. Προσδιορίζουμε με δύο το δυνατό μεγαλύτερη οκρύβεια τα θέματα για τα οποία αναζητούμε πληροφορίες. Η αναζήτηση για πολύ γενικά θέματα επιστρέφει πολλά αποτελέσματα που δε μας ενδιαφέρουν.
2. Επιλέγουμε κάποια Μηχανή Αναζήτησης, πληκτρολογώντας στο Λογισμικό Πλογήσης τη διεύθυνσή της.
3. Επιλέγουμε προσεκτικά τις καταλληλές λέξεις κλειδιά. Οι λέξεις αυτές πρέπει να περιγράφουν περιήγηση τα θέματα που θέλουμε να βρούμε.
4. Δοκιμάζουμε διάφορες λέξεις στο πλαίσιο αναζήτησης ελέγχοντας τους συνδέσμους που εμφανίζονται στα αποτελέσματα.

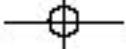
7.3 Οι ιστοσελίδες ως πηγές πληροφόρησης και η αξιοπιστία τους

Οι πληροφορίες που διαβάζουμε σε βιβλία ή εγκυκλιοπαίδειες έχουν συνήθως αξιολογηθεί από μία ομάδα ανθρώπων, πριν από την έκδοση του βιβλίου. Στο Διαδίκτυο δεν ισχύει κάτι ανάλογο. Αρκετές από τις πληροφορίες που βρίσκουμε είναι μικρής αξίας ή δεν μας είναι χρήσιμες στο σύντομό τους. Κατά την πλογήση μας στον Παγκόσμιο Ιστό είναι σημαντικό να ελέγχουμε, αν οι πληροφορίες που δεχόμαστε είναι οδηγίστες.

Φανταστείτε, ενώ περιμένουμε με σγωνία να μάθουμε τα αποτελέσματα της τελευταίας σγωνιστικής του πρωτοβουλίματος, η ιστοσελίδα που βρίσκουμε να αναφέρεται στα αποτελέσματα του προηγούμενου εξαμήνου. Τι αξία έχει αυτή η πληροφορία για μας; Η κατάσταση χειροτερεύει, αν δεν μπορούμε να ελέγχουμε πόσο πρόσφατες είναι οι τύπωροφορίες που βλέπουμε. Τι θα πιστεύατε για μια εφημερίδα που μας προσφέρει ανεπίκαιρα νέα; Θα την εμπιστεύσαστε ξανά; Την ίδια επιφύλακτή στάση πρέπει να τηρούμε και ως προς τους δικτυακούς τόπους που επισκεπτόμαστε.

Μερικές φορές τα αποτελέσματα μιας αναζήτησης μπορεί να περιέχουν εκατοντάδες ή και χιλιάδες συνδέσμους. Μερικοί από αυτούς μπορεί να οδηγούν σε θέματα που δεν μας ενδιαφέρουν. Γι' αυτό το λόγο πολλές Μηχανές Αναζήτησης προσφέρουν δυνατότητα σύνθετης αναζήτησης με πιο ειδικά κριτήρια. Κοιτάξτε τις οδηγίες κάθε Μηχανής Αναζήτησης για να μάθετε πώς θα δίνετε ακόμη πιο σαφείς εντολές αναζήτησης.

Υπάρχουν, βέβαια και πληροφορίες που είναι διαχρονικές και έρχονται από τα βάθη των αιώνων. Πολλά κείμενα, για παράδειγμα, των Αρχαίων Φιλοσόφων παραμένουν ζωντανά και επίκαιρα μέχρι τις μέρες μας.

Ελέγχουμε πάντα την τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας. Στην περίπτωση που το περιεχόμενό της δεν ανανεώνεται συχνά, πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί.

Σημεία που πρέπει επίσης να προσέχουμε σε μία νέα ιστοσελίδα, που επισκεπτόμαστε είναι:

- Σε ποιόν ανήκει η ιστοσελίδα; Έχει κύρος ο ιδιοκτήτης της; (Αν ανήκει σε κάποιο πανεπιστήμιο, σε μια βιβλιοθήκη, σε ένα μουσείο ή σε ένα δημόσιο οργανισμό, τότε μπορούμε να είμαστε πιο σίγουροι για την αξιοπιστία της.)
- Ποιος είναι ο σκοπός της; (Να πληροφορήσει, να επεξηγήσει, να διαφημίσει, να πείσει ή να πουλήσει;)
- Πόσο αισθητικά προσεγμένη είναι; (Χρησιμοποιεί γραφικά, είναι καλά σχεδιασμένα τα μενού επόνωγν, έχει πρωτότυπες εικόνες;)
- Μήπως υπάρχουν συντακτικά ή ορθογραφικά λάθη;
- Πόσο πλούσια σε συνδέσεις είναι η ιστοσελίδα; Πρέπει να υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός διαφορετικών συνδέσεων που θα μας παραπέμπουν σε όλλες σχετικές και έγκυρες πηγές, ώστε να έχουμε ευρύτερη και περισσότερο αντικειμενική πληροφόρηση.
- Καλύπτει με αρκετό υλικό και σε βάθος τα θέματα που παρουσιάζει; (Συγκρίνετε τις πληροφορίες που περιέχει με πολαιότερες γνώσεις σας. Αναζητήστε πρόσθετες πληροφορίες από άλλες ιστοσελίδες και έντυπο υλικό).

ΠΡΟΣΟΧΗ

Προτιμήστε την περιήγηση σε γνωστές σελίδες με κύρος. Να ζητάτε πάντα τη βοήθεια κάποιου εντήλικα για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των ιστοσελίδων που βρήκατε και να μην ξεχνάτε ότι οποιοσδήποτε μπορεί να έχει μία ιστοσελίδα.

Ερωτήσεις

1. Κατονομάστε τις Υπηρεσίες Αναζήτησης του Παιγκόσμιου Ιστού.
2. Τί περιέχουν οι Θεματικοί Κατάλογοι;
3. Γιατί οι Θεματικοί Κατάλογοι μπορούν να μας βοηθήσουν στην αναζήτηση κάποιας πληροφορίας;
4. Πού μπορούμε να βρούμε Θεματικούς Καταλόγους;
5. Γιατί είναι πολύ δύσκολο να αναζητήσουμε μία πληροφορία στον Παιγκόσμιο Ιστό χωρίς τη βοήθεια των Υπηρεσιών Αναζήτησης;
6. Τί είναι μια λέξη κλειδί;
7. Γιατί μερικές φορές τα αποτελέσματα μιας Μηχανής Αναζήτησης μας οδηγούν σε ιστοσελίδες με φαινομενικά άσχετο περιεχόμενο από αυτό που ζητήσαμε;
8. Πώς μπορούμε να ελέγχουμε την αξιοπιστία των ιστοσελίδων που επισκεπτόμαστε;

2. Χωριστείτε σε ομάδες των δύο ατόμων. Γράψτε στον πίνακα διάφορα θέματα που σας ενδιαφέρουν, για να ψάξετε τις σχετικές πληροφορίες. Συζητήστε τα με τον καθηγητή της τάξης σας και αναζητήστε τις πληροφορίες που θέλετε με τη βοήθεια κάποιας Μηχανής Αναζήτησης. Αξιολογήστε τους δικτυακούς τόπους που επισκεφτήκατε ως προς την αξιοπιστία και το ενδιαφέρον τους. Προσφέρουν τελικά αυτό που αρχικά υπόσχονταν; Αντιγράψτε τις βασικές πληροφορίες που βρίσκετε στον επεξεργαστή κειμένου και αποθηκεύστε το αρχείο σας.

2. Πολλές από τις πληροφορίες που βρίσκουμε στο Διαδίκτυο δεν είναι αξιόπιστες. Διαβάστε στην παράγραφο 7.3 πώς μπορούμε να αξιολογούμε την αξιοπιστία ιστοσελίδων που συναντάμε για πρώτη φορά. Συζητήστε στην τάξη για το πόσο σημαντικό είναι να ξέρουμε, αν οι πληροφορίες που χρησιμοποιούμε από τον Παγκόσμιο Ιστό είναι αξιόπιστες.

Εισαγωγή

Αν προσπαθήσουμε να μετρήσουμε τις φορές που ερχόμαστε σε εποική με οποιαδήποτε μορφή τεχνολογίας μέσα στη διάρκεια μιας ημέρας, θα διαπιστώσουμε ότι η τεχνολογία έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας. Το πρώιμο μας ξυπνάει ο ήχος από το ξυπνητήρι, στη συνέχεια ανέβουμε τον ηλεκτρικό λαμπτήρα του δωματίου, πλενόμαστε με το νερό που έρχεται στο σπίτι από το δίκτυο υδρευσης, πλύνουμε γάλα που συντηρείται στο ψυγείο, παίρνουμε πρωινό που έχει ετοιμαστεί από διάφορες ηλεκτρικές συσκευές, ενώ ταυτόχρονα η τηλεόραση ή το ραδιόφωνο μας ενημερώνει για τον καιρό, ώστε να ντυθούμε ανάλογα. Η τεχνολογία εξελίσσεται με γοργούς ρυθμούς και καθημερινά παράγονται νέα προϊόντα, που υπόσχονται νέες ανέσεις στο σύγχρονο άνθρωπο.

Τις τελευταίες δεκαετίες οι Νέες Τεχνολογίες της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας έχουν άλλαξει σημαντικά τον τρόπο που επικοινωνούμε και εργαζόμαστε. Το κινητό τηλέφωνο, η δορυφορική τηλεόραση, το Διαδίκτυο, ο προσωπικός υπολογιστής είναι μερικά από τα επιτεύγματα των νέων τεχνολογιών, που μας υπόσχονται καλύτερη ανθρώπινη επικοινωνία και μεγαλύτερο έλεγχο της φύσης μέσα από την πληροφορία.

- ✓ Επικοινωνούν ουσιαστικότερα οι άνθρωποι σε σχέση με το παρελθόν;
- ✓ Νοιώθουν περισσότερο ασφαλείς από τον έλεγχο που ασκούν στη φύση;
- ✓ Οι άνθρωποι που αποκτούν φίλο και περισσότερες συσκευές τεχνολογίας, είναι περισσότερο πολιτισμένοι από εκείνους που δεν μπορούν ή δε θέλουν να τις αποκτήσουν;

Ο κόσμος άλλαξει και μαζί του άλλαξει και ο τρόπος που ζόμε, χωρίς πολλές φορές να το αντιλαμβανόμαστε. Στο Κεφάλαιο που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να σχολιάσουμε διάφορες καθημερινές ιστορίες τεχνολογίας, ώστε να τεθούν κάποιοι προβληματισμοί γύρω από την αξία της τεχνολογίας για το σύγχρονο πολιτισμό.

3.1 Ζώντας σε ένα κόσμο που αλλάζει

Διαβάζοντας διάφορα δημοσιεύματα επιστημόνων της Πληροφορικής για το μελλοντικό κόσμο, θα βρούμε περιγραφές ενός κόσμου όπου κυριαρχούν τεχνολογικά επιτεύγματα που προσφέρουν ποικίλες ανέσεις στον άνθρωπο. Το «έξυπνο» σπίτι, για παράδειγμα, «υπόδεχται» ότι θα διαθέτει πάντα σταθερή θερμοκρασία στο εσωτερικό του, ενεργοποιώντας τη θέρμανση, όταν πρέπει (με τη βοήθεια αισθητήρων θερμοκρασίας) ή αναγοντάς αυτόματα τα παράθυρα, όταν έχει ήλιοφάνεια. Παράλληλα διάφορες συσκευές θα ετοιμάζουν για μας το πρωινό, ηλεκτρονικά ψυγεία θα ελέγχουν τις ελλείψεις σε τρόφιμα και θα κάνουν αυτόματα τις παραγγελίες αγαθών μέσα από το Διαδίκτυο. Το απόγευμα, όταν γυρνάμε στο σπίτι, συσκευές διασκέδασης θα μας προσφέρουν τη διαταραχή που επιλέξουμε μέσα από φημιακές βιβλιοθήκες του Διαδικτύου την αναπαραγωγή μιας κινηματογραφικής ταινίας, ενός μουσικού θέματος ή ενός ηλεκτρονικού παιχνιδιού.

Άλλα δημοσιεύματα υπόσχονται «έξυπνους» υπολογιστές, «γραμματείς» που θα μπορούν να οργανώνουν καλύτερα τη ζωή μας, εξασφαλίζοντάς μας περισσότερο χρόνο. Μια τέτοια μηχανή συνδεδεμένη στο Διαδίκτυο θα μπορεί, εδοπλισμένη με το καταλλήλως λογισμικό, να οργανώνει τις διακοπές μας αυτόματα και σύμφωνα με τις προτιμήσεις μας. Το μόνο που θα έχουμε να κάνουμε είναι να παραλάβουμε τα εισιτήρια μας με το ταχυδρομείο και να φύγουμε για διακοπές!

Παρόλο που οι παραπόνων περιγραφές μπορεί σε πολλούς να φαίνονται αρκετά ελκυστικές, πρέπει να έχουμε κριτική στάση απέναντι στη χρήση τέτοιων

τεχνολογιών. Η χρήση μιας νέας συσκευής ή η παροχή μιας νέας υπηρεσίας έχει αρκετά πλεονεκτήματα, αλλά και σημαντικά μειονεκτήματα. Η αυτόματη παραγγελία προϊόντων μπορεί να συντελεί στην εξουκονόμηση χρόνου και να μας δίνει πληροφορίες για την αγορά του καλύτερου προϊόντος στη χαμηλότερη τιμή, χωρίς να βγαίνουμε από το σπίτι, αλλά έχει και αρκετά μειονεκτήματα και κινδύνους. Μας στερεί, για παράδειγμα, τη χαρά να βγαίνουμε έξω και να συναντήστρεφόμαστε με άλλους ανθρώπους, καθώς ψάχνουμε για τα προϊόντα που θέλουμε να αγοράζουμε.

Αν θέλουμε να επεκτείνουμε ακόμα περισσότερο τον προβληματισμό μας ας αναρτηθούμε πώς αξιοποιούμε το χρόνο που κερδίζουμε από τη χρήση τέτοιων τεχνολογιών. Τον αξιοποιούμε επιλέγοντας να κάνουμε κάτι δημιουργικό, να σωστήσουμε τους φίλους μας και να παιξουμε ή αποτελεί κενό χρόνο που προσπαθούμε να τον γεμίσουμε με περισσότερη τεχνολογία και εικονικούς κόσμους ηλεκτρονικών παιχνιδιών; Πολλές φορές οι κόσμοι αυτοί είναι τόσο ελκυστικοί και μας απορροφούν, ώστε να συγχέουμε το φανταστικό με το πραγματικό. Έτοι, βρίσκουμε τον αληθινό κόσμο ανιαρό σε σχέση με αυτόν των ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Η ποικιλία της φύσης, η μαγεία των χρωμάτων της και οι προιλήσεις της πραγματικής ζωής δεν μπορούν να συγκριθούν ούτε με τον τελείστερο εικονικό κόσμο. Ο εικονικός κόσμος μας παρέχει την φευδαρισθηση της ασφάλειας ενός αποστειρωμένου κόσμου, που μας υπόσχεται χαρά. Όμως το απρόβλεπτο του πραγματικού κόσμου, δημος για παράδειγμα η αυθόρυμη συμπεριφορά ενός φίλου μας παίζοντας στο πρωινό του σχολείου, έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, έστω κι αν καμιά φορά μπορεί να μας στενοχωρίσει. Οφελούμε να γνωρίζουμε τον εαυτό μας και να μεγαλώνουμε αποδεχόμενοι όλα τα υγιή συνανθήματα μας χωρίς το άγχος της αέναος ευτυχίας.

Δημιουργία τοπίου στον υπολογιστή δημοσιεύμενη στο Διαδίκτυο από τον Gorshkov Vladimi, Ρωσία

Πολλές από τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν οι ενιμοίκιο χρησιμεύουν, ώστε να μπορούμε να ελέγχουμε καλύτερα τους απρόβλεπτους παράγοντες της ζωής και της φύσης. Ο δορυφόρος στέλνουν φωτογραφίες για τις κινητολογικές αλλαγές του πλανήτη, ενώ Υπερυπολογιστές επεξεργάζονται πλήθος δεδομένων, για να προβλέψουν τον καιρό της επόμενης εβδομάδας. Τέτοιες προβλέψεις έχουν σημαντική εφαρμογή στη γεωργική παραγωγή ή στην ασφαλή ναυσιπλοΐα. Αναμφισβήτητα οι Νέες Τεχνολογίες έχουν συνδράμει στην ανάπτυξη και βελτίωση πολλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Η ιατρική πρόβλεψη, για παράδειγμα, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην τεχνολογία. Όμως ο απόλυτος έλεγχος της ζωής και της φύσης δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός. Ήδη έχουμε αρκετές αρνητικές επιπτώσεις από την προσθήτηση του ανθρώπου να ελέγχει τη φύση και να κυριαρχήσει σ' αυτή. Η μόλινηση του περιβάλλοντος και τα ακραία καιρικά φαινόμενα είναι μερικές από αυτές.

Το παρόδιο είναι ότι, αν και έχουμε αναπτύξει αρκετές τεχνολογίες ελέγχου και πρόβλεψης, ο σύγχρονος άνθρωπος τρομάζει περισσότερο μπροστά σε κάποιο απρόσμενο γεγονός, ίσως επειδή συνειδητοποιεί πόσο αδύναμος είναι. Η ιστορία του ανθρώπου έχει αποδείξει ότι είναι ένα αρκετά ευελικτό ζωντανό. Οπλισμένος με το νου και το ανάλογο ψυχικό σθένος μπορεί να αντιδρά και να προσαρμόζεται σε απρόβλεπτες συνθήκες, χωρίς απαραίτητα να προσπαθεί να τις ελέγξει. Εξάλλου ο ίδιος ο άνθρωπος είναι απρόβλεπτος. Αυτό είναι που τον καθιστά ελεύθερο και κάνει τη ζωή πιο ενδιαφέρουσα. Ποια θα είναι η πρόκληση και το ενδιαφέρον της ζωής μας, αν ξέρουμε με ακρίβεια από την αρχή τις πρόκειται να συμβεί στα χρόνια που ακολουθούν;

Γνωστή εταιρεία έτοιμων ενδυμάτων σκέφτηκε να προσαρμόσει δοκιμαστικό ένα μικροτάτιστης επικέτες των ρούχων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών. Όταν ο πελάτης επισκεφτεί ξανά το κατάστημα φορώντας κάποια από τα ρούχα της εταιρείας, οι πωλήτες θα μπορούν να τον εξυπηρετήσουν γρήγορα γνωρίζοντας τις προτιμήσεις και τα μέγεθη του.

1η Δραστηριότητα

Μεγάλη εταιρεία ιατρικού εξοπλισμού στην Αμερική κατασκεύασε ένα μικροτάπικον διάρκειας άνθρωπον που μπορεί να αποθηκεύει τον ιατρικό φάρκελο ενός πολίτη. Το μικροτάπικον διάρκειας άνθρωπον που μπορεί να αποθηκεύει τον ιατρικό φάρκελο ενός πολίτη. Το μικροτάπικον διάρκειας άνθρωπον που μπορεί να αποθηκεύει τον ιατρικό φάρκελο ενός πολίτη. Το μικροτάπικον διάρκειας άνθρωπον που μπορεί να αποθηκεύει τον ιατρικό φάρκελο ενός πολίτη. Το μικροτάπικον διάρκειας άνθρωπον που μπορεί να αποθηκεύει τον ιατρικό φάρκελο ενός πολίτη.

1. Σε τι μπορεί να εξυπηρετεί μια τέτοια τεχνολογία;
2. Ποιους κινδύνους για τα προσωπικά δεδομένα του πολίτη εγκυμονούν οι παραπάνω τεχνολογίες;

Σε πολλούς θα είναι αρκετά οικεία η εικόνα ανθρώπων που μίλων επανεύημένα στο κινητό τηλέφωνο κατά τη διάρκεια μιας κινηματογραφικής ταινίας ή μέσα στο καράβι κατευθυνόμενοι προς κάποιο νησί. Μιλώντας όμως ακατόπουστα, χάνουν την ευκαιρία να απολαύσουν την ίδια τη στιγμή, παρατηρώντας τη θάλασσα ή γνωρίζοντας καινούργιους ανθρώπους. Τότε ποιο είναι το νόημα της παρακολούθησης μιας ταινίας ή ενός ταξιδίου; Η κατάχρηση της τεχνολογίας μας οδηγεί στην εξάρτηση από αυτή. Αρκετοί ανθρώποι αισθάνονται αναισθάνεια σε περίπτωση που δεν έχουν το κινητό τους τηλέφωνο ή αν χρειαστεί να το κλείσουν κάποια στιγμή. Πώς άραγε επικοινωνούσαν οι ανθρώποι δύο μόλις δεκαετίες πριν; Επικοινωνούσαν λιγότερο απ' ότι εμείς; Μπορεί ένα μήνυμα SMS να είναι σημαντικό, για να κανονίσουμε μια συνάντηση ή για να εκφράσουμε ένα συναίσθημα, δεν μπορεί όμως να υποκαταστήσει ένα βλέμμα, ένα σήγγυγμα ή μια χειρόφιλα.

Πολλοί ανθρώποι ανειρένονται να αποκτήσουν ένα αυτοκίνητο που να έχει μέγιστη ταχύτητα πάνω από 250 χιλιόμετρα την ώρα. Δεν σκέφτονται όμως ότι η μέση ταχύτητα σε μια πόλη μπορεί να είναι 10-20 χιλιόμετρα την ώρα, λόγω της κυκλοφοριακής συμρόησης. Άλλοι θέλουν να έχουν το αυτοκίνητό τους με σύγχρονες τεχνολογίες GPS, για να έχουν με τη βοήθεια δορυφόρου και ενδός ηλεκτρονικού υπολογιστή την απαραίτητη καθοδήγηση σε δύναστες διαδρομές ή σημαντική πληροφόρηση, ώστε να επιέξουν την πιο σύντομη διαδρομή με τη λιγότερη κίνηση. Η προσφορά τέτοιων τεχνολογιών είναι σημαντική, ιδίως σε

αυτούς που ταξιδεύουν συχνά, άλλα μερικές φορές η εξερεύνηση μιας διαφορετικής διαδρομής μπορεί να κρύβει ευχάριστες εκπλήξεις. Εξάλλου, ορισμένες φορές το ίδιο το ταξίδι έχει περισσότερη σημασία από τον τελικό προορισμό.

Αν αμφισβήτητα, η τεχνολογία έχει βελτιώσει κατά πολὺ τις συνθήκες διαβίωσής μας. Πόσοι, άραγε, θα ήθελαν να ξαναγυρίσουμε στην εποχή που πλέναμε τα ρούχα στο ποτάμι με τον κόπανο ή που ανάβαμε φωτιά με ξύλο, για να μαγειρέψουμε το μεσημεριανό. Η απόκτηση, όμως, όλων και περισσότερων τεχνολογικών συγκούνων δεν οδηγεί απαραίτητα και σε έναν ανώτερο πολιτισμό. Λαϊκοί που δε διαθέτουν υψηλή τεχνολογία μπορεί να έχουν έναν εβασμό σημαντικό πολιτισμό, που απλώς είναι διαφορετικός από το δικό μας και δυσκολεύεμαστε να τον κατανοήσουμε. Ένα πολύτιμο, ή ένα λογοτέχνημα δεν είναι απαραίτητο να είναι γραμμένο στον Επεξεργαστή Κειμένου, για να θεωρείται σημαντικό και όμορφο. Η μουσική που παράγεται από ένα αναλογικό όργανο (μία ακουστική κιβώτιο) είναι σε πολλές περιπτώσεις ανώτερη από τη μουσική ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Αν ένας νέος συμμαθητής μας στο σχολείο προέρχεται από μία χώρα στην οποία δε διαθέτουν κινητά τηλέφωνα ή εξελιγμένους υπολογιστές, δε σημαίνει ότι δεν έχει κάτι σημαντικό να μας φανταστικούς κύριους.

Το διαδίκτυο είναι ένα σπουδαίο μέσο ανταλλαγής πολιτιστικών στοιχείων μεταξύ των λαών. Είναι αναγκαίο όμως να έχουμε την κατάλληλη παιδεία, για να το αντιληφθούμε. Το διαδίκτυο αποτελεί ένα παράθυρο στον κόσμο. Όμως, είναι εύκολο μέσα στον κυκεώνα των πληροφοριών να χαθούμε. Σ' αυτό μπορούν να μας βοηθήσουν οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ανθρώποι που μας περιβάλλουν. Πολύ συχνά απορρίπτουμε εύκολα τις γνώσεις ενός γηπαιωμένου που δεν έχει να χειρίζεται τις Νέες Τεχνολογίες απορώντας με την οδινωματία του να κατανοήσει απλά για μας πράγματα. Η γνώση του, όμως, μπορεί να μας βοηθήσει στην επιλογή των σωστών πληροφοριών. Εμείς με τη σειρά μας μπορούμε να του παρέχουμε σημαντικό γι' αυτόν υλικό από το διαδίκτυο κάποιο βιβλίο, που ίσως χρειάζεται, κάποιο μουσικό θέμα ή ειδήσεις από διάφορα μέρη του πλανήτη. Κάθε ανθρώπος είναι ιδιαίτερος και μπορεί να προσφέρει κάτι μοναδικό στην κοινωνία. Ανεξάρτητα από την οικονομική του επιφύλεια, την καταγωγή του, το χρώμα, το φύλο ή την ηλικία του μπορεί να έχει κάτι σημαντικό να μας προσφέρει.

2η Δραστηριότητα

Περίεργο πράγμα οι λέξεις και τι μπορείς να φτιάξεις συνδυάζοντάς τες. Μου ορέσει να παιχνίδω μ' αυτές. Γράφω ποιήματα. Δε με ενδιαφέρει, αν κάποιοι τα βρίσκουν καλά ή κακά. Με ενδιαφέρει, όμως, να τα μοιράζομαι. Πιστεύω ότι με κάποιους ανθρώπους μπορούμε να επικοινωνήσουμε με κοινούς κώδικες. Στην ιστοσελίδα μου δημοσιεύω τα «πνευματικά μου παιδιά», μιας και ξέρω ότι δεν πρόκειται ποτέ να εκδοθούν. Είναι πολύ σημαντικό για μένα κάποιοι φίλοι, γνωστοί, να τα διαβάζουν και να τους αρέσουν. Γιώργος, 16 ετών.

1. Πόσοι ανθρώποι μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα που έχει δημοσιεύσει ο Γιώργος στο διαδίκτυο;
2. Υπήρχε πολιούτερα η δυνατότητα να δημοσιοποιήσουμε την πνευματική μου δουλειά σε ευρύτερο κοινό, χωρίς να δοθεί ποιότιμο;
3. Πόσο σημαντικό είναι αυτό για κάποιον που μπορεί να έχει προβλήματα μετακίνησης ή ζει σε ένα απομακρυσμένο μέρος;
4. Μπορεί κάποιος να εκδώσει τα ποιήματα του Γιώργου ως δικά του;
5. Πώς μπορεί να προστατευτεί ο Γιώργος

Στο παζάρι της δωρεάν μουσικής! «Μουσικοί και δισκογραφικές εταιρείες διαθέτουν χιλιάδες τραγούδια στις ιστοσελίδες τους για δωρεάν αντιγραφή στον υπολογιστή. Οι καλλιτέχνες και οι ανεξάρτητες δισκογραφικές εταιρείες έχουν βρει την ευκαιρία να πρωθίσουν τη δουλειά τους μέσα από τα προσωπικά τους sites.»

Ημερήσιος Τόπος, Πέμπτη 13/01/2005

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Σχολιάστε τη φράση «Όταν συνδεόμαστε με τον υπολογιστή μας στο Διαδίκτυο, γινόμαστε αυτόματα μέλη μίας νέας ομάδας, της κοινότητας του Διαδικτύου». Ποια είναι τα μέλη αυτής της κοινότητας; Πόσα μπορεί να είναι σε αριθμό; Υπάρχουν κανόνες καλής συμπεριφοράς, όταν βρισκόμαστε στο Διαδίκτυο, όπως υπάρχουν σε άλλες κοινότητες (για παράδειγμα, όπως υπάρχουν στην κοινότητα του σχολείου σας);
2. Οι περισσότερες πληροφορίες στο Διαδίκτυο είναι στη διάθεσή μας χωρίς περιοριστικούς όρους και μπορούμε να τις αποθηκεύουμε στον υπολογιστή μας για προσωπική χρήση. Αν όμως θέλουμε να τις αναπαράγουμε και να τις δημοσιεύσουμε, χρειάζεται συνήθως άδεια από αυτόν που έχει τα πνευματικά δικαιώματα. Συζητήστε στην τάξη γιατί πρέπει να έχουμε την άδεια, για να δημοσιεύουμε το περιεχόμενο (εικόνες, κείμενα, τραγούδια) μιας ιστοσελίδας που βρίσκουμε στον Παγκόσμιο Ιστό.
3. Ποιες πιστεύετε ότι μπορεί να είναι οι συνέπειες από την αναληθή πληροφόρηση (παραπληροφόρηση); Αναφέρετε απλά παραδείγματα από την καθημερινή ζωή.
4. Συζητήστε την ευκολία που παρέχει το Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο στην ανταλλαγή μηνυμάτων. Νομίζετε ότι διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων;